СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 246. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 22-го ЖОВТНЯ 1948. No. 246. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 22, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕГІОН ПІДЕ НА ДОПОМОГУ В БОРОТЬБІ ПРОТИ КОМУНІЗМУ В ШКОЛАХ

Маямі, 20 жовтня. — Американський Легіон зобовязався повести свою боротьбу проти комунізму до шкільних кімнат в цілому краю та помогти учителям в їх змаганні, щоб республиканська форма американського правління не тільки не зазнала шкоди, але ще й стала прославленою. Подавляюча більшість 3,000 делегатів, зібраних на конвенції Легіону, прийняла резолюцію в імені 3,000,000 американських зорганізованих ветеранів, що вони стануть на допомогу учителям історії й громадських відносин у їх змаганях піднести серед молоді в школах заінтересування й запал до нашої форми правління й нашої суспільної й промислової системи. У резолюції міститься теж плян поставити комуністів поза закон, дати підтримку законопроєктові Мундта-Никсона, збільшити фонди для комісії неамериканських діянь, „викурити" всі табори комуністичної організації молоді, що існують під назвою „Американська молодь для демократії".

Стасен проти угодовства.

На конвенції промовляв губ. Ирл Ворен, кандидат на республиканського віцепрезидента; секретар скарбу Джан В. Снайдер; предсідник Американської Федерації Праці Виллйем Ґрін і президент Університету Пенсилвенія, Гаролд Стасен. Цей останній виявив основний спротив проти дальшої загрози Совєтів та проти висилання „місій до Москви". „Ми ніколи не зможемо віднести перемоги змаганням до апізерства і виявлюванням нашої слабости. Так само не зможемо віднести перемоги через потурання комунізмові як в середині краю, так і закордоном" — сказав Стасен.

ЛІТАК ЗІ ШВИДКІСТЮ 1,000 МИЛЬ

Дітройт. — Лютенант-генерал Джордж Е. Стратмейер, голова Команди Повітряної Оборони, виявив, що „лет людей зі швидкістю 1,000 миль на годину ,не є вже самим уроєнням". Цю швидкість, сказав він, уже випробовали з ракетовим літаком марки XS-1. Вістку про існування таких літаків подав був недавно секретар повітреплавства В. Стюарт Саймингтон, а тепер потвердив наявно генерал Статмейер у промові в Краєвій Авіяційній Клініці. У дискусії йшла справа, чи звернутися до конгресу за фонди на побудову 14,500 літаків для охорони воєнної фльоти.

ПІДМОРСЬКА ГОРА КОЛО АЛЯСКИ

Сієтл. — Корабель Експлорер, приналежний до Прибережної й Геодетичної Служби, відкрив на південному побережжі Аляски нову підморську гору. Її називають Сімавнт, а вона находиться 222 стіп під поверхнею моря. Вона лежить у віддалі 200 миль на південний захід від Кечікан, на Алясці. Офіцири корабля Експлорер кажуть, що в заливі Аляски є багато підводних гір, які підносяться нераз до висоти двох миль від їх основ, мають ширини 10-35 миль, а довжини 15-75 миль у своїх підставах. Досі можна було описати і виміряти 9 підводних гір.

ВІДКРИЛИ ГОЛОВНУ ПРИЧИНУ СУСПІЛЬНИХ ЛИХ: ЕНДОМЕТРІОЗІС

Лос Анджелес, 20 жовтня.— Зростаюча язва звісна в науці як „ендометріозіс", а яка є одною з звичайних недуг у жінок, що спричинює бездітність і викликує інші недомагання є радше суспільним ніж медичним явищем, яке причинюється до занепаду цивілізації — таке довідалися лікарі, зібрані на конференції Американської Колегії Лікарів. Ендометріозіс є получена з припізненням подружжа, запобіганням народин і прилізнюванням приводити на світ діти — таке вияснення дав д-р Джов Винсент Мейґс, один з провідних гінекологів Америки. Коли цьому не буде заради, тоді освічені люди перестануть бути впливовою верствою в нації, а на їх місце прийдуть слабі умом і інтелігенцією плодовиті маси, зпосеред яких звичайно виходять диктатори.

Д-р Мейґ є професором гінекології в медичній школі університету Гарвард. Замісць лікувати ендометріозіс медичними засобами, він дораджує на випадок потреби давати субсидії молодим подружжам, щоб вони не змагали до контролі народин. На конференцію явилося 2,000 лікарів. Вони прийшли до висновку, що ендометріозіс є загадкою, яку намагається розвязати медичні кола впродовж 60 років. Вона проявляється бездітністю головно серед освічених одиниць і саме тому цій верстві загрожує загибіль.

РЕЗЕРВОВІ ОФІЦИРИ НЕ МАЮТЬ ОБОВЯЗКУ ИТИ ДО ВІЙСЬКА

Вашингтон. — Резервових офіцирів не можна покликати до активної військової служби проти їх волі, як це виявив один з командантів військової установи. Вони будуть прийняті до служби тільки на основі добровільної згоди, коли будуть покликати резервістів. Одначе резервові офіцири не можуть зрезигнувати з свого становища, доки їх резигнації не прийме відповідна команда. Зате, коли б прийшла мобілізація, резервові офіцири мають обовязок зголоситися до служби.

СВИФТ ПІДВИШИВ РОБІТНИКАМ ПЛАТНЮ НА 4 Ц.

Шікаґо. — Одно з найбільших мясних підприємств продукції мяса, Свифт і Ко., добило згоди з юнією на підвишку платні 4 центи на годину в 9 різнях. Підвишка обійме 8,000 робітників. Підстанова платня робітника в цім підприємстві була досі $1.11, тепер буде $1.15 на годину.

Тільки сильна Америка може обєднати вільний світ проти агресії — Дюї

Ню Йорк, 21. жовтня. — Тільки духова й матеріяльна сила Злучених Держав може забезпечити світові мир та водночас вона не сміє уступати перед визовом — таку ідею обґрунтував губернатор Тамес Е. Дюї у своїй промові на форумі щоденика Гералд Трибюн. Мир буде забезпечений, якщо сили миру будуть більші від сил зла; якщо завданя втримати мир буде поставлене понад партійну політику. Сьогодні — казав Дюї — воля й тиранія зустрінулися в смертельній боротьбі. Ми вийдемо з життям, якщо Злучені Держави будуть рішені „підняти, посилити й призвести до солідарности свобідний світ проти тоталітарної агресії".

МекҐрат говорить за президента Трумана.

Негайно після губ. Дюїя виголосив промову сен. Дж. Гаверд МекҐрат, предсідник Краєвого Демократичного Комітету. Він сказав, що промовляє як заступник президента Трумана і заявив, що „день і ніч, з тижня на тиждень, впродовж цілих років президент Труман змагав до розвязки важкої проблеми, яка криє в собі зародки ще одного світового конфлікту". Сенатор перйшов опісля до подробиць закордонної політики і заявив, що республиканські ізоляціоністи майже саботували Плян Маршала.

ЯПОНІЯ ЗАБОРОЛОМ В БОРОТЬБІ ПРОТИ РОСІЙСЬКОГО КОМУНІЗМУ.

Шікаго. — Повернувши з трьохрічного побуту з американською окупаційною армією в Японії, лютенант-генерал Роберт Л. Айкелберґер святочно остеріг загал, що Злучені Держави загрожені поразкою в майбутній війні на Пацифіку, якщо російські комуністи всадовляться на Японських островах. Він вийшов з домаганням, щоб американці забули колишні звірства японської мілітарної партії і сприйняли японців такими, якими вони є сьогодні, іменно, як можливі могутні наші приятелі. Це буде леґче тому, що Америка ввела в Японії засади демократизму і дала японцям волю, за якою вони так довго тужили. Тому, що ми розброїли Японію, на нас спадає обовязок дати їй захист — твердив генерал. Він теж пригадав, що нам треба стояти безупину на сторожі проти російської експанзії.

УРЯД ВИСЛАВ ПОМІЧНИКА ДОБРОДІЙНОСТИ ДО АМБАСАДИ В ІНДІЇ.

Вашингтон. — Другий раз у своїй історії Злучені Держави вислали аташе для справ добродійности до своєї амбасади. В теперішньому випадку є це жінка, панна Евелин Ґерсі, яка виїде 2. листопада до американської амбасади в Ню Делґі, в Індії. Вона матиме за обовязок звідомляти департамент стейту про суспільний добробут в Індії і про потреби тамошнього населення. Америка мала вже раз такого аташе для суспільного добробуту при амбасаді у Франції, в особі Ирвинґа Фасто, який покінчив свою місію в травні б. р.

БРИТАНЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ НОВУ РАКЕТОВУ БОМБУ.

Лондон, 21. жовтня. — Шеф британської авіяції, маршал сер Роберт Ґілл, що командував обороною Британії перед німецькими ракетовими бомбами в рр. 1944-45, заявив вчора, що ці німецькі ракети були тільки передвісниками того роду зброї, що ще стоїть перед нами. Тепер виявляється, що під час війни на Британію впало 748 цих німецьких ракет (V-2), з того 52,8% стягнула британська оборна. 518 ракет впали на призначену ціль, головно на Лондон. В загальному ці ракети вбили 8,938 осіб, серіозно зранили біля 25,000 осіб та знищили, або серіозно пошкодили 200,000 домів, а дальших біля 1,000,000 домів пошкодили легше.

БРИТАНСЬКА ІМПЕРІЯ РІШИЛА ДОЗБРОЮВАТИСЬ.

Лондон, 21. жовтня. — Прем'єри британських країв, що відбувають свої наради в Лондоні, рішили дальше розбудувати свої збройні сили, як повідомляється в урядовому комунікаті, виданому після вчорашніх таємних нарад.

ПЕРШИЙ КОРАБЕЛЬ З НОВИМИ ІМІГРАНТАМИ ПРИЙДЕ 31. ЖОВТНЯ

„ДЖЕНЕРАЛ БЛЕК" ВІДЧАЛИВ З БРЕМЕРГАФЕН.

Зареєстровано 17 українців.

Бремергафен, Німечична, 21. жовтня. — Сьогодні має відчалити з цего порту американський пароплав „Дженерал Блек", що везе 813 нових імігрантів до Америки, перший транспорт на підставі нового закону. До Ню Йорку пароплав повинен причалити 31-го жовтня. Цим транспортом їде найбільше, бо 388 польських громадян-скитальників, 168 литовців, 83 бездержавних (старих емігрантів), 53 чехословаків, 32 лотишів, 17 українців, 16 німців, 14 естонців, 14 росіянів, 12 югославів, 10 румунів і 6 мадярів. Після віровизнань цим транспортом їде: католиків (римського і грецького обрядів) — 491; жидів — 161; православних — 75; протестантів — 68 і 18 неозначених. Майже всі є з родинами, але є теж 63 сиріт. „Дженерал Блек" є першим з 16 кораблів, винайнятих ІРО для переселення скитальників до Америки на підставі нового закону. П'ять дальших пароплавів виїде в листопаді, а сім в грудні. Першими транспортами прийдуть головно ті, що мали раніше афідевіти та що перейшли вже раніше відповідні формальності. За ними слідуватимуть всі інші, що дістануть потрібні посвідчення про запевнення праці і мешкання в Америці.

Два совєтські офіцери втекли літаком з України до американців

Відень, 21. жовтня. — Місцева головна квартира Американської Армії вчора повідомила, що в дні 9-го жовтня на американському військовому аеродромі біля Лінцу в американській зоні Австрії зробили висадку двох лейтенантів совєтської авіяції, що втекли зі свого посту в Україні совєтським дво-моторовим бомбардувальником. Літак при висадці розбито. Вчора совєтський комендант в Австрії, ген. Володимир Курасов, відбув з ними дев'ятигодинну розмову, безуспішно намовляючи їх вертатися назад до Совєтів. Минулого тижня американське командування повідомило совєтські власті в Австрії про випадок, заявляючи, що розбитого літака Совєти можуть собі в кожній хвилині забрати, натомість американці відмовилися змусити втікачів до повортоу, чого домагалися Совєти. Літака забрали Совєти вчора. Стверджується, що бомбардувальник мав деякий новий виряд, ще досі не відомий західним союзникам. Рівночасно стверджується неофіціяльно, що втікачі привезли зі собою високовартні документи та інформації. Втікачі заявили, що свою втечу вони плянували вже понад рік, прийшовши до такого рішення під впливом радіопраграм „Голосу Америки", що його в Україні таємно слухає багато людей. Свій плян вони могли здійснити щойно тепер, вилетівши бомбардувальником на вправи. З ними був ще один сержант, який тепер рішився вернутися назад до Совєтів. Зразу вони думали летіти до Мюнхену, або іншого зайнятого американцями міста, але вони не мали мап і зробили примусову висадку, побоюючись, щоби не збитися з дороги та знову не заблукатися до Совєтів. Виявляється, що Совєти вже все знали про втечу, ще заки їх поінформували американці. Подробиці втечі, як теж совєтсько-американських переговорів на цю тему держиться в таємниці з престіжових мотивів.

СОВЄТИ РОЗБУДОВУЮТЬ ФЛЬОТУ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ.

Лондон, 21. жовтня. — Опубліковане тут сьогодні 50-те видання авторитетного британського журналу „Файтінґ Шипс" стверджує, що Совєти гарячково розбудовують свою фльоту підводних човнів. Досі Совєти мають вже в службі 250 того роду воєнних кораблів, а 100 дальших мають бути спущені на воду в найближчому часі. Журнал стверджує, що „Росія, подібно як колись Німеччина, намагається базувати свою головну воєнно-морську зброю на підводних човнах". В дальшому стверджується, що ця фльота совєтських підводних човнів є дуже різноманітна, бо включає старі німецькі, італійські та японські типи.

МОЖЛИВІСТЬ КОМПРОМІСУ В СПРАВІ БЕРЛІНА

МАЛІ ДЕРЖАВИ ВАГАЮТЬСЯ ЗАСУДИТИ СОВЄТСЬКУ АКЦІЮ; ВНОСЯТЬ НОВУ КОМПРОМІСОВУ ПРОПОЗИЦІЮ

Париж, 21 жовтня. Зі звичайно добре поінформованих джерел заявляють, що незаінтересовані безпосередньо в справі Берліна малі країни вагаються засудити совєтську бльокаду Берліна як загрозу для миру, як це передбачує резолюція західних великодержав, натомість приготовляють нову компромісову резолюцію, що допомогла б „вийти з лицем" як Совєтам, так і західним союзникам. Рада Безпеки розглядатиме справу завтра після полудня, але вже сьогодні з поінформованих кол заявляють, що нова компромісова резолюція малих країн заключається у таких точках: 1. Всі комунікаційні обмеження між Берліном і західними зонами та між західними і совєтською зонами мають бути негайно скасовані; 2. Військові команданти чотирьох окупаційних великодержав в Німеччині повинні негайно відновити переговори для практичного здійснення постанов Московської конференції щодо одної совєтської валюти в цілому Берліні; 3. Рада міністрів закордонних справ повинна почати розмови на тему цілої Німеччини. Західні Союзники мали б „принципово" на ці пропозиції погоджуватися та відступити від домагання засуду Совєтів, якщо ці негайно перервуть бльокаду. Совєтський представник зі свого боку мав заявити, що Совєти перервуть бльокаду, якщо західні союзники погодяться на рівночасну конференцію Ради закордонних міністрів в справі цілої Німеччини. Він теж мав висловити думку, що Совєти будуть домагатися введення одної валюти не тільки в Берліні, але й цілій Німеччині.

О.О.Д. ВІДКИДАЄ СОВЄТСЬКИЙ ПЛЯН В СПРАВІ АТОМУ

Париж, 21 жовтня. Політичний Комітет Генеральної Асамблеї О.Д. рішучо відкинув вчора совєтські пропозиції щодо контролі атомової енергії, приймаючи, натомість, внесену Канадою західну резолюцію в цій справі. Канадська резолюція, прийнята більшістю 41 голосів проти 6 совєтських, передбачує створення окремого комітету з представників „п'ятьох великих" і Канади, що намагалися б „приватними розмовами" найти відповідну розв'язку для цеї справи. Совєтська пропозиція передбачувала продовжування нарад комісії, яка досі через постійний совєтський спротив не потрапила досягнути жодного порозуміння та працю якої на домагання західних союзників припинено. Десять країн здержалося від голосування в цій справі.

СОВЄТИ, ПАЛЕСТИНА І АМЕРИКАНСЬКІ ВИБОРИ

Париж, 21 жовтня. Політичний Комітет Генеральної Асамблеї вчора знову рішив більшістю 34 голосів проти 11 та при 10 здержаних відложити кінцеві наради в справі Палестини. Совєтський Союз та його сателіти обвинувачували Америку, що це вона намагається відкладати кінцеві дебати в справі Палестини до часу після виборів президента в дні 2 листопада.

БОЛЬШЕВИЦЬКА РЕВОЛЮЦІЯ В ПІВДЕННІЙ КОРЕЇ

В країні проголошено воєнний стан.

Суел, Корея, 21 жовтня. На південному побережжі Кореї підбурені комуністичними агентам війська почали революцію, жертвою якої мало впасти вже біля 300 осіб з місцевої поліції. Зразу збунтувалося 800 вояків, що протягом двох днів збільшилося до 2,500. Корейський уряд сьогодні вранці відбув нагле засідання та проголосив воєнний стан в країні. Проти збунтованих вислано лояльні військові відділи.

ЗАГОСТРЕННЯ СТРАЙКОВОГО СТАНУ У ФРАНЦІЇ

Париж, 21 жовтня. Зорганізований комуністами страйк французьких вуглекопів продовжується та загострюється. Вчора не прийшло до зударів між поліцією і страйкуючими, але натомість заповідається дальше загострення, як професійна спілка вуглекопів звернулася до всіх інших робітників допомогти їм в страйку, а уряд зі свого боку почав стягати в ці райони нові контінгенти поліції. Положення дуже напружене.

ГОФМАН ЗНОВУ В ПАРИЖІ

Париж, 21 жовтня. Американський адміністратор пляну Маршала, Пол Дж. Гофман прибув вчора знову до Парижа та відразу відбув цілий ряд розмов на тему прогресу в здійснюванні програми европейської відбудови. В останньому Гофман окремо інтересувався справою припинення дальшого розбору німецьких фабрик та покривання ними воєнних відшкодовань, вважаючи, що німецька індустрія могла б відіграти важливу ролю в здійснюванні пляну Маршала.

МИРНІ ЦІЛІ ПЛЯНУ МАРШАЛА

Париж, 21 жовтня. Британський державний секретар, Геквор МекНіл, підкреслив вчора ще одну сторінку мирного значення пляну Маршала. Він вважає, що успіх цего пляну в західній Европі може заставити Совєтський Союз до співпраці. На це вказувало б теж щораз більше невдоволення совєтських сателітів з дотеперішнього становища Совєтського Союзу в цій справі, на підставі якого їх виключено з цеї американської допомогової програми, зглядно з якої Совєти їм заборонили користати.

РОЗБИВСЯ ГОЛАНДСЬКИЙ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК В ДОРОЗІ ДО НЮ ЙОРКУ

Таροболтон, Шотландія, 21 жовтня. Сьогодні вранці в Шотландії недалеко аеродрому розбився пасажирський літак голандської повітряної лінії, що був в дорозі до Ню Йорку. На літаку було всіх 40 осіб подорожних і залоги і з них тільки шістьох вийшли живцем з катастрофи.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„МОЇ ЗУСИЛЛЯ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ"

Такий є наголовок великого, платного оголошення (на цілу сторону) в Ню Йорку Таймс з дня 19 жовтня б.р. Помістив його конгресмен, Соль Блум, що є впливовою особою в конгресі вже тому, що є довгі роки в Палаті Репрезентантів предсідником Комітету закордонних справ. В цім оголошенню він подає шість точок, як треба вирішити справу Палестини, зазначуючи, що він їх видвигнув у минулому Конгресі й буде їх придержуватись у новому, поки вони не будуть здійснені. Тими точками є обняті всі головні домагання сіоністів в справі створення жидівської держави в Палестині з пропозицією, щоб Америка дала цій державі позику в сумі сто мільйонів долярів і т. п.

Оголошення це виглядало б на пригадку виборцям 19-го дистрикту міста Ню Йорку, яку то особу вони вибирають так довго на свого представника в Палаті Репрезентантів у Вашингтоні. Одначе у цій заяві нема про це ніякої згадки. Конгресмен Блум тільки оповідає, як він обороняв жидівську справу в конгресі. Видно, що й самому конгресменові на тім залежить, щоб про це знав широкий загал, тому він помістив цілу заяву в справі Палестини, як вона була видрукована в Конгресовім Рекорді з 7 серпня 1948. Ця заява зачинається такими словами:

„Палестина і любов до Сіону були традиційно частиною життя і думання моєї рідні. Це було природним і логічним явищем, бо ми були глибоко привязані до релігії й віри наших батьків... Від моїх дитячих літ, а це вже буде тому понад 70 років, я пригадую собі, як я повторяв за родичами стародавню молитву „Наступний рік в Єрусалимі" (подано по гебрайськи. Ред.). Для нас, батьків і дітей, Єрусалим не був якоюсь абстрактною мовною фразою, чимсь таким, що є поза тим світом, щось недійсне. По правді це було дуже реальне, це була частина нашого життя. Єрусалим був для нас великою мрією і великою надією на щось таке, що мусить певно прийти, що мусить певно здійснитись...".

Такими словами розпочав 78-літній Соль Блум свою заяву, в якій вичисляє свої довголітні заходи в справі привернення жидам втраченої тому дві тисячі літ Палестини. Розповідає, як впливав у цій справі на урядові чинники і конґрес, до якого ввійшов ще в 1923 році. Каже, що він та його рідня не належали до тих, що тільки мріяли про Палестину та тільки молили Бога, щоб Єрусалим дістався назад жидам, але до таких, що постійно дбали, щоб це здійснилось. Вже дитиною, каже Блум, він привик до тої скарбонки в кухні, що її держала мати і до якої постійно складано жертви на втримування різних жидівських інституцій в Палестині. Нині він гордий з цього, як і з тих багатьох політичних інтервенцій в справі Палестини, що він їх поробив впродовж останніх 30 років своєї політичної карієри. Перед визнанням Держави Ізраїля Америкою він мав довгу конференцію з президентом Труманом і цей визнав її за кілька минут по її проголошенню в Палестині. А вже найбільшою радістю його життя була та хвилина, коли побачив у Вашингтоні прапор Ізраїля, вивішений перед будинком Жидівської Агенції.

Думаємо, що ця заява родженого тому 78 років в Америці конгресмена Блума, американця жидівського походження, така знаменна своїм змістом, що вартувало б усім нам над нею добре призадуматись, а зокрема батькам і тим, що тут родились і є з українського роду. Може буде з цього якийсь хосен, а як ні, то бодай зрозуміємо, чому, і як жиди відроджують втрачену тому 2000 років державу в Палестині...

Не резигнувати з громадянських прав

Чверть мільйона громадян, які зареєструвалися були в Ню Йорку до виборів перед чотирма роками, цього року не сповнили свого обовязку. На це дають різні вияснення, одначе ніхто не може дати певної причини, чому так сталося. Фактом є, що велика кількість громадян добровільно зрезигнувала з права віддати 2. листопада вільний голос на вибір майбутнього керівника справ великої нації і його помічників та дорадників, а теж і на народних представників, — законодавців, якими є члени конгресу й стейтових леґіслатив.

Для контрасту полетімо думкою до країн під залізною заслоною. Що зробив би нарід під Советами, коли б так йому дали право свобідного вибору своїх представників і урядовців! Та не треба йти аж до Советів: Пригадаймо собі, з яким завзяттям ішли недавно італійці до парляментарних виборів, щоб не дати загарбати собі волі комуністам з наказу Кремля.

Посягання по знищення громадянських прав навіть в Америці йдуть безупину не тільки від комуністів з наказу Москви, але й від інших груп. Все одно, чи це ліві чи праві елементи, багато з них змагають до обмеження, а може й до цілковитого скасування теперішніх широких вольностей американського населення. Це треба мати на увазі всім, хто розуміє, до чого може привести занедбання права голосування й свобідного вибору як урядовців так і законодавців. Люди, які приїхали до Америки тільки на те, щоб заробити гроші, а потім з неї виїхати, хай тямлять, що вони не мали б до зарібків нагоди, коли б так не було в Америці повної свободи заробітків на підставі законів. Тому, навіть і негромадяни Америки повинні дорожити американськими вольностями і від себе причинитися до збереження конституції і цих благодатей, які з неї випливають. До цього нагода при виборах.

Коли йде про громадян, то їм треба мати на увазі, що при теперішніх виборах стають аж чотири замітні кандидати на становище президента Злучених Держав. На щастя це не дає притоки до побоювання за американську єдність, бо кандидатура прихильника Советів, тобто Генрія Волеса, згори засуджена на прогру. Одначе вона може привести іншу шкоду Америці, а це таку, що вона підірве силу деяких кандидатів, головно кандидата Демократичної партії. Крім того, як кажуть, Совети пильно слідкують за числом голосів, які може дістати Волес, щоб знати, наскільки їм можна рахувати на силу большевицької пятої колони в Америці і як їм поводитися з Америкою на міжнародному терені. Зоміж трьох інших кандидатів віднадає для виборців з північних стейтів кандидатура губ. Турмонда, який репрезентує фракцію Стейтових Прав, що є відламком Демократичної партії на півдні. Отже в практиці для виборців з півночі остаються тільки два поважні кандидати, а це теперішнього президента, Гері С. Трумана й губернатора стейту Ню Йорк, Тамеса Е. Дюія.

Є погляд, що губ. Дюї має запевнену більшість в Колегії Електорів. Кандидатура през. Трумана загрожена розламом в Демократичній партії, спричиненим фракцією Стейтових Прав. Це ще не значить, що напр. прихильники Трумана мають відтягнутися від голосування, бо ніби „однако переможцем вийде Дюї". З другого боку не треба републиканцям бути певними перемоги Дюія і сказати: „Без мене обійдеться, бо Дюї й так вийде". Хто так ставиться до виборів, то він не громадянин в повнім розумінні цього слова.

Наскільки йде про нашу газету, ми не заявляємося за одного чи другого кандидата. У минулому ми подали характеристику обох кандидатів, даючи цим спроможність читачам самим рішити придатність цього чи того кандидата на найвищий уряд великої нації.

Інше діло, коли йде про політичні партії, в імені яких оба згадані кандидати виступають. Обі великі партії мають свої заслуги в історичній перспективі. Коли напр. Линкольн, як республиканський президент, вийшов переможцем у Громадянській Війні за знесення невільництва, то Демократична партія за Вилсона й Рузвелта видвигнула в одній і другій війні ідею самовизначення народів і за знищення деспотизму. Яку запоруку дають обі партії під теперішню пору, що вони причиняться до поправи добробуту Америки і до наладнання світових справ, це мають вирішити громадяни у своєму сумлінні й у своєму розумі заки підуть до виборів. Вирішивши, вони мають обовязок віддати свій голос на свого кандидата.

Тут ще одна, хоч і не дрібна справа. У різних стейтах і місцевостях вибирають не тільки президента, але й сенаторів, конгресменів, членів леґіслатив, суддів і різних урядовців. Теоретично такі кандидати належать до різних партій. Одначе загально звісне, що нема точного опредїлення людини, до якої партії вона своїм переконанням надається. В обох партіях є більш і менш характерні одиниці, є більш і менш „поступові", чи „заскорузлі", елементи. Виборець коли йде до голосування, має обовязок довідатися про особисті прикмети та громадянську вартість таких кандидатів і відповідно до цього підтримати кандидатуру без огляду на партійну закраску. Чесна й характерна людина, навіть коли належить до противного табору, партії чи гуртка, у важних справах не піде на шкоду загалу, а коли важко їй рішитися, то „вибере менше з двох лих".

Але вибирати треба! Памятаймо на це в дні 2. листопада!

З чорного біле, або: релігія в СССР.

В американських бібліотеках якраз появилася нова советська енциклопедія, а властиво доповняльні томи, що стосуються Советського Союзу і, зокрема, України. Як і все в советській державі, та енциклопедія є збором більш чи менш підстриженої брехні, подаваної як єдина і безумовна правда. Для нас, українців, немає в тому робленні з чорного біле ніякої новини, — бо за майже тридцять літ ми мали змогу здобути досвід, що його сьогодні багато народів Східної Европи щойно починає набирати. Навіть американцям п. Вишинський починає давати подібні чорно-білі лекції, що коштують їх по пів мільйона долярів денно — ціна, зрештою, мінімальна, коли порівняти з мільйонами знищених існувань на Україні.

Енциклопедія — це науковий твір, що повинен подавати можливо якнайбільш обєктивну, незакрашену будьякою сторонничістю, правду. А, властиво, навіть не вже саму правду, яка є висновком з фактів, а самі голі факти. Але, як сказано, советська правда і факти є часто діяметрально протилежні тому, що є дійсністю, — наприклад, кожен на власні очі бачить біле, а в нього вмовляють, що це найчорніше чорне. І це зовсім поважно, в живі очі, не червоніючись, навіть тоді, коли та нова советська правда заперечує факти, висловлювані зовсім недавно самими советами. Наприклад, у попередніх томах тієї самої Великої Советської Енциклопедії, що її видання почато ще до війни, до релігії ставлення є скрізь явно вороже і вона визнала за явище, яке треба найнещаднїше знищити. Але прийшла війна, російське православя показалося цементом, яким можна ліпити не дуже то певну цеглу советської імперії, — і ось релігія стає відразу визнана і про це пишеться явно в дальших томах тієї самої енциклопедії.

Стаття про „Релігію і церкву" в тій Енциклопедії належить перу А. Колосова. Варто з неї зацитувати деякі соковиті місця:

„В дореволюційній Росії, пише Колосов, не було ні свободи сумління, ні свободи віроісповідання, тому, що існувала система державної церковности, під верховною владою голови держави, який мав право установляти, зносити і змінити в церковній ділянці все, що, за думкою голови церкви — царя, не було обосноване святим письмом... На ділі, Синод цілковито підчинявся державі і являвся його знаряддям. Роля духовенства у вирішеннях тих чи інших питань православної церкви була незначна, тобто, вони звичайно підкорялися волі і вказівкам оберпрокурора св. Синоду, то є світського урядника.

„В звязку з тим тільки православна церква мала виключне право пропаганди свого віровчення серед віруючих інших християнських і нехристиянських віровизнань. З усього сказано випливає, що православна церква в царській Росії грала ролю тільки апарату, який самодержава широко використовувала для проведення системи національного гніту. І тільки з перемогою великої жовтневої соціялістичної революції був покладений край існуванню в Росії державної церкви і була установлена справжня свобода сумління і справжня віротерпимість..."

Далі автор намагається виправдати боротьбу советської держави проти церкви в перших роках існування СССР, мовляв, церква пішла з буржуазією і контрреволюцією і щойно 1927 р., після смерти митр. Тихона, новий митрополит Сергій „став на правильний шлях", осудивши зрадників і авантюристів. Все таки справді безпастережно церква в СССР почала співпрацю з урядом щойно підчас „вітчизняної війни". Стаття незвичайно розхвалює всі „блага" советської конституції, яка в свому 124-му пункті „забезпечує горожанам свободу сумління". Одначе, признаючи ту свободу, конституція одночасно застерігає і право вести протирелігійну пропаганду щоб „допомогти громадянам звільнитись з релігійних пересудів". Отже, фактично, тепер вільно буде в ще незруйнованих церквах відправляти богослуження, а одначе по старому комсомол буде робити протирелігійні карнавали з блазнями, перебраними за Ісуса Христа і Богородицю та з балетом черниць. (За репродукціями з таких карнавалів диви в 20 річниках „Безбожника", видаваного Д. Ярославським, потому визначною фігурою в організації православної церкви в СССР). Автор запевняє, що „виконування релігійних потреб віруючих базується на широкій віротерпимости і ніколи не примушується визнавати якусь означену релігію. „Всі віруючі є повноправними громадянами СССР, мають право політичної діяльности і закон обороняє ті їхні права. Одночасно всі культи (обряди) рівні перед державою, всі мають „однакові права і обовязки: не порушувати советського законодавства і не вмішуватися в діяльність держави".

Накінці довідуємося, що в СССР є 83 епархії російської православної церкви і три митрополити — в Москві, Ленінграді і Києві. Церква має свої семинарії для виховання священиків, але енциклопедія не подає скільки їх. (Минулого року французька преса подавала, що в Москві 1946 р. була одна з двох у СССР семинарій з 46 богословами). В 1947 р. в СССР були такі головні церкви і обряди:

1. Російська православна з головою патріярхом Алексеєм, 69 літ.
2. Музулмансько-ісламська з управою в Ташкенті і Уфі.
3. Римо-католицька, „головно на заході СССР" (мабуть у балтійських державах). В складі єрархії є митр. Антоній Спрингович, літ 71, один архиєпископ і 2 єпископи.
4. Старообрядська церква.
5. Грузинська церква.
6. Євангелицька християн-баптистів.
8. Лютеранська церква.
9. Буддійська.
10. Жидівська.

Крім цього низка дрібніших: адвентисти, караїни, методисти, реформати, молокани і т. д.

Про якусь українську церкву — в енциклопедії ані слова, вона, очевидно, зачислена до російської. Немає і натяку на „скасування" унії і примусовий перехід населення Галичини на московське православя. В світлі цього заяви в роді тих про „широку віротерпимість" і „непримушування визнавати якусь означену релігію" набирають особливої безличности, хоч невиключене, що знайдуться за кордонами СССР такі наївні, які візьмуть ті заяви за добрий гріш. Чи ж недавно не підписали 23 американські єпископи (некатолицькі) заяви в справі допущення до ЗДПА „червоного декана" на просоветську агітацію"? Заяви ж про те, що в царській Росії церква була державна і була засобом гніту над іншими народами, а сьогодні церква в СССР недержавна — залишаємо для розвеселення самих читачів. Коментарів тут не потрібно.

С. Г.

Антін Чехов

МРІЇ

3) (Докінчення)

Волоцюга не дивиться на поліцаїв, лише на бік. Він так щиро оповідає, що мусиш вірити йому. Поліцаї слухають що він говорить і дивляться на нього поважно та спочутливо. І вони вірять йому.

Сибіру я не боюся, — говорить далі. — Сибір така сама Росія, там той самий Бог, говорять там тою самою християнською мовою, якою я тепер із вами говорю. Там лише більша свобода, люди живуть у більшому добрі ніж тут. Там усе ліпше. Наприклад тамошні ріки далеко-далеко ліпші, ніж тутешні! Там багато риби та звірини! А я, братіки, найліпше люблю ловити рибу. Можу зректися хліба, коби лише позволили мені сидіти над рікою з вудкою. Далебі. Я ловлю рибу звичайною вудкою та вудкою на щуки, ловлю теж рибу вершею, а як стане замерзати, то саком. Я сам не маю сили ловити саком, а наймаю собі до того чоловіка за пять копійок. Боже, як то приємно! Коли зловиш угора або пера, то ти наче рідного брата побачив. А до кожної риби треба вміти підійти якоюсь штучкою: одну ловиш на живу приману, іншу гусільницею, ще іншу жабою або сверщком. Те все треба знати; Нема більшої приємности, як ловити пери на рвучкій воді. Береш шнурок довгий на яких десять ліктів, без олова, з нетлею або хрущиком, так що примана плаває на поверхні. Стоїш у воді без штанів і пускаєш приману зі струєю. А нараз шарп! — зловився пер! Та при цьому треба добре вважати, щоби риба не відірвала примани. Як лише риба раз шарпнула, мерщій треба витягати шнурок. Не ждати ні хвилиночки. Боженьку, скільки то вже риб зловив я за мого життя! Як я був на втечі, як інші арештанти спали в лісі, я ходив до ріки. Ріки там широкі та скорі, а береги стрімкі. На берегах ростуть густі ліси. Дерева такі високі, що голова закрутиться, коли глянути вгору. На тутешні ціни кожна сосна варта десять рублів.

Нещасний чоловік замовкає під напором мрій, пестрих образів із минувшини та любого прочуття щастя. Він ворушить лише устами, начеб сам до себе шептав щось. Німа, щаслива усмішка не уступає з його лиця. Поліцаї мовчать. Вони задумалися, похилили голови. В осінній тишині, коли зі землі піднімається холодна неприязна мряка та налягає на душу, коли вона стоїть перед очима наче тюремний мур — так любо думати про широкі, прудкі потоки з гарними стрімкими берегами, про непрохідні ліси та безмежні степи. Помало та спокійно зображує собі їх уява, коли раннім ранком, як іще заграва не зійшла з неба, на безлюдному, стрімкому березі порушається чоловік, наче маленька точка. Сторічні, велитенські сосни, що ростуть по обох берегах, глядять мовчки та строго на того вільного чоловіка. Коріння, камінюки, колючі кущі замикають йому дорогу, та він сильний тілом і душею, не боїться ні сосон ні каменюк, ні самотини, ні відгомону, що супроводжає кожний його крок.

Поліцаї уявляють собі вільне життя, яким вони ще не жили. А може вони пригадують собі щось невиразно, що вони чули колись, а може вони одідичили уяву про вільне життя разом із тілом і кровю своїх давніх предків. Бог один знає!

Нікандер Сапожників, що досі не промовив іще ні словечка, перший перервав мовчанку. Чи він завидує волоцюзі щастя, чи може в глибині душі відчуває, що мрії про щастя не надаються до тієї сірої мряки та болота. Він строго поглядає на волоцюгу та каже:

— Те все дуже гарне, братіку, та ти ніколи там не дістанешся. Бо й як ти міг би там дістатися? Зробиш іще оцих найбільше триста верст, а потім віддаш Богу духа. Таж сам бачиш, який з тебе хиряк! Ти пройшов усього шість верст, а вже не можеш відсапатися!

Волоцюга помало звертається до Нікандра, щаслива усмішка зникає з його лиця. Він перелякано дивиться на поліцая, наче пригадав собі щось, похнюпив голову. Знову мовчанка... Всі три задумалися. Поліцаї напружують увесь ум, щоби зрозуміти те, що хіба один Бог може зрозуміти: безмежну віддаль, яка віддїлює їх від свобідних країн. До голови волоцюги тиснуться виразні та ясні образи, багато жахливіші, ніж усі віддалі. Він бачить перед собою безконечні судові слідства, арешти й тюрми, карні табори, томлячі станиці по дорозі, холодні зими, недуги та смерть товаришів...

Волоцюга свідомий провини кліпає очима, втирає собі рукавом піт, що виступив йому на чолі та віддихає, наче б щойно вибіг із парні. Потім втирає собі чоло другим рукавом і озирається боязко.

— Ти дійсно ніколи там не дістанешся! — потверджує Птаха. — Який з тебе мандрівник? Сам придивися собі: шкіра та кості! Вмреш, брате!

— Він напевно вмре! Куди він хоче? — каже Нікандер. — Та він зараз піде до шпиталю... Напевно!

Волоцюга перелякано дивиться на строгих, байдужих поліцаїв і хреститься скоро, вирячивши очі, не здіймаючи шапки... Дріжить на всьому тілі, похитує головою та вється наче гусільниця, коли її настолочити...

— Пора йти далі, — озвався Нікандер і підвівся. — Ми відпочали.

За хвилиночку подорожні мандрують знову брудною дорогою. Волоцюга ще більше скулився, руки ще глибше ховав у рукави. Птаха мовчить.

ВИ БАЖАЄТЕ, ЩОБИ ПРО ПРАЦЮ І ДОСЯГНЕННЯ ВАШОЇ ГРОМАДИ ЗНАЛИ ВСІ ІНШІ? ДОПОМОЖІТЬ ПЕРЕДАТИ ЇМ ЦІ ВІСТІ, ВИСИЛАЮЧИ НЕГАЙНО СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ „СВОБОДИ"!

Акція допомоги українським студентам в Европі

Приблизно місяць тому створено в Ню Йорку окремий Комітет Допомги Українським Студентам в Европі, що протягом цього короткого часу вже всіляко дав про себе знати широкому загалові нашого громадянства. Цей Комітет треба радше вважати одною клітиною для окремих призначень в нашій загальній допомоговій акції. З цими окремими призначенями цього Комітету було б необхідно бодай побіжно познайомити наш загал.

Перед і під час другої світової війни українська студентська молодь закріпила за собою назву авангарду в боротьбі за права і волю своєї вітчизни. На всіх ділянках життя і вже насамперед в боротьбі за волю та на всіх фронтах гордо стояв український студент. Після закінчення війни, чи мала кількість цих студентів, разом зі сотнями тисяч інших українців, була змушена залишити свою рідну українську землю та опинилася на скитанні в західній Европі. З одним великим бажанням здобути якнайбільше знання та відповідну професію, щоби тим краще могти служити своїй Батьківщині і свому народові, ці студенти-скитальники почали шукати всіх можливостей, способів і засобів для продовжування своїх студій. Частині з них пощастило промостити собі шлях до високих шкіл західно-европейських країн, ще інші продовжують студії в зорганізованих на швидку руку та серед найбільш невідрадних обставин українських вільних університетах, але всі вони здобувають дальшу освіту і всі вони зазнають неймовірних злиднів.

Загал українського громадянства на скитанні в Европі, оцінюючи ці шляхетні пориви своєї молоді, почав і зі свого боку докладати всіх зусиль, щоб цій молоді допомогти, хоча він сам находиться в положенні, що допомоги може тільки потребувати, а не її давати. Рівночасно з цею самодопомоговою акцією, думки наших братів в Европі мусіли зупинитися і на нас, щасливих бо вільних громадянах Америки. Комісія Допомоги Українському Студентству в Европі свого часу звернулася до цілого ряду наших інституцій та поодиноких громадян з розпачливим листом, прохаючи допомоги для цеї молоді. Проте, ці заклики в більшості залишились — на жаль — голосом вопіющого в пустині. Вправді, наш центральний ЗУАДКомітет та інші паралельні організації робили все, що могли, щоби цій молоді допомогти. Нам відомо, напр., що ЗУАДКомітет в останньому призначив окремі приділи харчів, головно товщів, для студентських харчівень, але це все є тільки крапля в морі потреб. Сам ЗУАД Комітет має величезні завдання загальної допомоги, що тепер збільшилися на багато разів потребами допомоги в переселенні. Комітет Допомоги Студентам поставив собі за завдання доповнити широку акцію центральних комітетів та допомогти їх допомозі з цим окремим призначенням.

Протягом минулих двох років деякій кількості українських студентів з Европи пощастило приїхати до Америки і вони вважали своїм першим обов'язком оживити серед американсько-українського громадянства акцію з метою окремої допомоги їх друзям-студентам, що залишилися в Европі. В тій цілі місяці червень і липень ц. р. було проголошено „місяцями українського студента" та поведено відповідну акцію, яка теж не дала бажаних результатів. В тягу тої самої акції скликано наостанці в Ню Йорку наради, головно місцевих наших громадянок, що й створили цей Комітет Допомоги Українським Студентам в Европі. Беручи до уваги постійні збірки на всілякі інші наші загально-громадські акції та допомогові цілі, Комітет рішив обмежити свою акцію до трьох місяців в році. Треба додати, що починаючи свою працю, Комітет порозумівся з нашим центральним ЗУАДКомітетом, в якому зустрів повне зрозуміння та піддержку.

Збіркова акція вже ведеться. Треба підкреслити, що наш загал поставився до неї з великим зрозумінням та всіляко допомагає до її успіху. Це зокрема треба висловити по адресі наших єрархів та оо. парохів обох обрядів, як теж наших центральних організацій та цілого нашого загалу. Наш Комітет розіслав до поодиноких громад деяку кількість збіркових лист і сподіється, що не буде таких, які відмовили б своєї допомоги ції нашій ідейній та жертвенній молоді, від якої залежить майбутнє народу і країни, з яких ми походимо. Крім збіркових лист, влаштовується на цю саму ціль теж всілякі імпрези, першою з яких буде великий Осінний Баль в Ню Йорку, в суботу, 23. жовтня. Ми ведемо нашу акцію в тому великому переконанні, що вона в нічому не припинить збірокових акцій наших центральних Комітетів, навпаки, вона ще повинна їх тільки скріпити, щоби рівночасно з більшою допомогою для студентів, яку сподіється зорганізувати наш Комітет, центральні Комітети могли дати теж збільшену допомогу усім іншим, якими ніхто окремо не турбується.

Як згадано, акція Комітету Допомоги Українським Студентам в Европі є одноразова. Хай же і ці жертви нашого загалу будуть щирі і великі, як щира є праця та велика ідейність і любов до рідного народу тих, для кого ця наша допомога призначена: для української студіюючої молоді в Европі.

Стефанія Галичин.

Жертви на цілі Комітету Допомоги Українським Студентам в Европі прохається висилати на адресу касієрки Комітету:
Mrs. MARIA MARKIW
221 E. 6th ST., NEW YORK 3, N. Y.

ЧЕРГОВІ ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ У. С. К.

Український Спортовий Клюб у Ню Йорку виступить командою „А" кляси до змагань копаного мяча (соккер футбол) в неділю, 24. жовтня 1948 р. на грищі Ван Кортлянд Парк 244-та вулиця і Бродвей, Бронкс, Н. Й. проти дуже сильного противника Мілян С. К. з Гобокен, Н. Дж.

Початок змагань в годині 2:30 пополудні.

Змагання попередить виступ нашої команди „молодих" „Б" кляси, яка розіграє товариський матч із Ню Ворлд Клюбом з Ню Йорку в годині 12:45 після полудня.

ЧЕХИ ТІКАЮТЬ

(Розмови з чеськими емігрантами в Німеччині).

Кожна теорія найкраще перевірює свою правдивість або фальшивість на практиці. Більше століття чехи мріяли про „великого слов'янського брата" на Московщині. Ніякі докази - українські або інші проти Москви — не могли захитати чеської віри в „матку Росію". Ця надія на визвольну Росію ще зросла між чехами за другої світової війни. При кінці війни Чехія попала під вплив советської Москви. Отже — здавалося, — давня мрія стала дійсністю.

А тут відразу почалося розчарування — одно за другим. Після комуністичного перевороту в Празі (лютий 1948 р.) настала масова втеча чехів із рідного краю на захід. Тут, у Німеччині, в її західних зонах, перебувають тисячі чехів усякого стану. Між ними переважає молодь від 16 до 30 років. Чого вони тікали? Невже не можна витримати на батьківщині під комуністичною владою? — Це питання ставимо чехам, розташованим у касарнях німецького міста Л. Відповідають, що видержати можна. Але все заноситься на те, що далі буде гірше. Чех — по своїй природі — практична людина. Робітник, селянин — всі вони бачать, що у себе дома буде житися їм гірше та ще й небезпека політичного терору не мала. Тому — краще тепер собі шукати пристановища в світі, поки не пізно. І вони тайно переходять чесько-німецький кордон.

Чи тяжко перейти через кордон? Чи велика погранична сторожа? — питаємо чехів.

— Раніше було легше, тепер контроля строгіща, і перехід тяжчий. Бувають мертві, коли попастися нещасливо в руки пограничників. Що ночі чути стрілянину на кордоні: то летять кулі на втікачів. Звісно, молодші мають бистріші ноги і можуть ризикувати. Старші тікають тільки тоді, коли чують небезпеку, що над ними дома нависає.

Утікачі з Чехії приходять у різному стані: декому пощастило перенести з собою цінні речі, але велика більшість немає нічого, навіть сорочки на зміну не мають.

Селяни кажуть, що покинули рідний край зі страху перед колгоспами. Чеський комуністичний уряд готує закони про колективізацію: селян силою заженуть в колгоспи так, як це 1930 року зроблено у нас на Україні. Хто не послухає, або попаде в категорію „підозрілих", піде на Сибір соболів ловити.

Робітники тікають, бо комуністична влада робить натиск на пролетаріят: робітник не має права міняти місце своєї праці, мусить „виконувати норму", більшу, ніж було за приватних підприємців, за спізнення на роботу накладають на робітників тяжкі кари. Щоб не дожити до гіршого, робітники емігрують.

В чеській армії зроблено велику „чистку". Звільнено всіх старшин і вояків, що билися проти Німеччини на західнім фронті — у Франції, в Італії і т. д. Військо підпорядковано Москві. Чеська армія однак для Москви не надійна. Коли б настала війна, то Сталін не послав би чехів на фронт, мусіли б вони нести охорону, поліційну службу десь за Уралом. Так думають чеські емігранти. Між ними є вояки, старшини, навіть генерали.

Чи готується Москва до війни? — Очевидно, готується. Особливу увагу звернула Москва на уранові руди, потрібні для добування атомової енергії. Москва володіє в чистім осередку уранової руди — Йоахімсталь (Яхимов). Тепер відкрито ще багатші поклади уранової руди — в чеських горах — Шумаві. І цю місцевість узяла Москва під свою контролю. Працюють там переважно повдонені німці. Від радіоактивности гинуть масами, більше як півроку не живуть.

Чеські емігранти, що вміють оціниди політичну ситуацію, роблять пляни на майбутнє. Вони не вірять у можливість вирватися з московської неволі власними силами. Тому вони шукають у світі союзників проти Москви. З цієї причини між чехами зростає інтерес до України. Від визначних чеських діячів ми чули заяви, що московський імперіялізм ослабне лише тоді, коли від Росії відділиться Україна. Це переконання шириться між чеським народом там, на рідній землі, і на еміграції. **Це — великої ваги факт,** який з нашого боку можемо тільки привітати. В теперішній ситуації чехи для нас бажані союзники проти московського імперіялізму.

Чеські емігранти політично розпорошені. Вони заздрять нам, українцям, що маємо свій політичний центр — Українську Національну Раду. На еміграції тяжко дійти до згоди особливо чеським партіям, що мають свої порахунки ще з краю. Але чеські емігранти сподіваються, що вони створять концентрацію сил. Дехто з них плянує утворити після упадку большевицму Союз народів східної і середньої Европи, з участю України, як найбільшої нації в тім просторі.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

АҐІТАТОРИ АҐІТУЮТЬ.

„Правда" повідомляє, що у селах Миколаївської области підчас жнив „працювало" 30 тис. аґітаторів, які „боролися за найшвидше закінчення косовиці та виконання першої заповіді колгоспних ланів — хлібопоставок"...

Серед українських селян — колгоспників є таке прислів'я: „У колгоспі добре жити, тим, що вміють говорити..." Тільки в одній Миколаївській области підчас жнив „працювало"... язиками 30 тисяч таких „робітників" з партійно-комсомольського активу. А скільки таких дармоїдів „працювало" і „працює"' тепер по всій Советській Україні не тільки на колгоспних ланах, а як „профорґи", „парторґи', „спецкори", „уповноважені" тощо, тощо. І всі ці „активісти", що замість роботи аґітують, живуть добре за рахунок справжніх працівників міст та сел України.

ЩЕ ОДНЕ „ДОСЯГНЕННЯ".

Болгарія за весь час свого самостійного існування, аж до її окупації советами, не знала ніколи нормування харчових продуктів, зокрема хліба. Нормуванням „ущасливили" Болгарію совети. В країні, яка раніше експортувала величезні маси сільсько - господарчої продукції до Европи, тепер відчувається брак харчових продуктів, навіть хліба.

Проте московська „Правда" завжди і скрізь по всьому знаходить відповідне „досягнення". Так саме як досягнення, „Правда" повідомляє нас про „збільшення приділів хліба" для тих громадян Болгарії, які працюють. Але для тих, хто „не має громадсько-корисної праці", отже для всіх численних тепер в Болгарії безробітних та непрацездатних осіб, постачання, навіть хлібом, скасовується.

МЕТАЛЮРГІЙНИЙ

завод ім. М. Лібкнехта у Дніпропетровську, який був майже знищений підчас війни, швидко відбудовують. Деякі цехи заводу вже дали першу продукцію.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 9.

Відділ:	Жертва:	Відділ:	Жертва:
N. J. Sykuta	$ 5.00	130 Stephen Sackman	2.00
30 Michael Meyka	5.00	133 Степан Прихода	2.00
42 Давидович Петро	5.00	146 Paul Sidilo	2.00
96 Андрій Пілїпчак	5.00	158 Михайло Заверуха	2.00
133 Кіт Володимир	5.00	161 Olexsovich Nicholas	2.00
257 Stephen Fedowicz	5.00	163 Michael Semen	2.00
292 Микола і Юлія Шустакевич	5.00	169 Sayaz Wasyl	2.00
350 Николай Швець	5.00	177 Wolodymir Rekrut	2,00
367 Яць Андріїв	5.00	178 Юрій Датків	2.00
81 Іван Іванюк	4.00	178 Петро Кухар	2.00
Марія Дуцько	3.00	178 Peter Struk	2.00
52 Семен Вавришин	3.00	178 Йосиф Харко	2.00
69 Микола Ковбасник	3.00	195 Андрій Біґуняк	2.00
75 Стефан Дідула	3,00	204 Григорій Салюк	2.00
83 Peter Shawaluk	3.00	204 Петро Мельник	2.00
89 Стефан Ванат	3.00	206 Павло Коцюба	2.00
103 Michael Stadnik	3.00	206 Michael Firman	2.00
277 Андрій Данилюк	3.00	206 Михаїл Кінаш	2.00
301 К. Ґавлічинський	3.00	211 Карпів Василь	2.00
351 John Kozar	3.00	218 Stefan Stachura	2.00
367 Петро Псюк	3.00	221 Mikolaj Bahrij	2.00
390 Theodore Pich	3.00	223 Іван Мельник	2.00
Теодор Бол	2.00	235 Anthony Masnyk	2.00
Emilie Perry	2.00	235 George Grod	2.00
Julia Demianowicz	2.00	238 Данило Бортник	2.00
John Purich	2.00	238 Н. Г.	2.00
11 Joseph Karabin	2.00	255 Стефан Кишкевич	2.00
22 Michael J. Kozak	2.00	275 Володимир Юрків	2.00
56 John Helak	2.00	283 Petro Bazarnik	2.00
57 Василь Дерлиця	2.00	292 Іван Каменецький	2.00
57 о. Михайло Мартинюк	2.00	296 Іван Балабан	2.00
65 Aliasz Homack	2.00	320 George Podhorniak	2.00
76 Андрій Гузар	2.00	325 Сильвестер Романський	2.00
76 Michael Zapotocki	2.00	325 Wasyl Pesklak	2.00
83 Семен Чорномаз	2.00	331 John Derewiany	2.00
103 Wasyl Jaremczuk	2.00	361 Олекса Прокопів	2.00
106 Василь Любас	2.00	361 Копачинський Константин	2.00
122 Володимир Проніцький	2.00	363 Martha Lucyszyn	2.00
122 Кароль Сідзінський	2.00	371 Ів. Заболоцький	2.00
123 Козуб Василь	2.00	404 Michael Polansky	2.00
130 Стешин Нестор	2.00	124 Андрій Крупа	1.00
		133 Julia Gulka	1.00
		347 Eva Zenchuk	1.00
		372 John Luty	1.00

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АРНОЛД, ПА.

З ювілею на допомогу.

В суботу дня 2. жовтня ц. р. святкували громадяни Іван і Марія Сорока в Арнолд, Па., 25-літній ювілей свого щасливого подружжя. Рано в 10 год. відправлено Службу Божу за їх здоров'я в укр. прав. церкві. Коли по Службі Божій Ювіляти приступали до благословення, то супроводжали їх рідні сини Іван і Лев і їх доня Дольорія, що справляло радісне і миле враження. — Відтак в 5 год. ввечорі на галі У. Н. Дому відбувся бенкет зі забавою в честь ювілятів, яким присутні гості складали побажання діждатись ще золотого ювілею. Не поминув головний староста Михайло Земледух, щоб не згадати і за долю наших скитальців, покликаючи до слова о. Лехицького, котрий, з'ясувавши положення скитальців як рівнож і тяжкий обов'язок, наложений на З. У. А. Д. Комітет, візвав присутніх до збірки, що принесла суму $40. — Зложили слідуючі: Ілія і Марія Різник $6; Іван і Марія Сорока $5; о. Іван і Марія Лехицькі $2; Лев Сорока $2; по $1: І. Сорока мол., Д. М. Сорока, М. Земледух, Д. Любінецький, М. Каршневич, М. Лашковяк, І. Деркач, Т. Попович, О. Іванчишин, М. Климчук, Е. Пітух, А. Пітух, І. Коминко, К. Слиш, М. Адамський, Ф. Самий, М. Гонзалес, М. Бугія, А. Джуяні, М. Донаті, Анна Лобур і Н. Н.; П. і М. Глубіш $1.50. Дрібними $1.50.

Марія Лехницька.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Цілоденна школа та інші надбання.

Дня 8 серпня зачався в нашій цілоденній школі при укр. кат. церкві св. Йосафата четвертий рік навчання. Маємо цього року вже 8 кляс і дитячий садок (кіндерґарден), а дітей у школі є 140. Маємо свій автобус та шофера, що кожного дня привозить і відвозить дітей. Маємо також велику їдальню, де діти дістають в обідню пору теплу страву під доглядом одної з наших Преподобних Сестер, що займаються школою і дітьми. Родичі платять 30 центів за обід і дуже з цього вдоволені, що опіка над дітьми під кожним оглядом. Сестри Служебниці зачали школу тому 6 років і вели два роки вечірню школу, а потім цілоденну. Вони прикладають усіх зусиль, щоби школа розвивалась якнайкраще та щоб родичі й діти були вдоволені. Згадаю, що початки перебудови школи зі старої салі були дуже тяжкі. В 1914 році був матеріял дуже дорогий, але були й інші перепони. Усе це вдалось перемогти при допомозі тоді молодого сотрудника, о. Петра Леськова, Шкільного Комітету та Українсько-Американського Клюбу, який пожертвував $3,000. Шкільний Комітет зробив добру роботу і свого діпняв і тепер радіє з успіху. Його члени такі: Йосиф і Михайло Василишин, Іван Клодзінський, Василь Бащук, Кароль Иерула і Д. Рибак. Діти вчаться крім англійського теж і по українськи та виховуються в такому дусі, щоби могли взяти потім провід у нашому життю на славу Бога та Українського народу.

Великим приятелем школи і дітвори є Укр. Ам. Клюб, що жертвує гроші на розвій школи, дає дітям різдвяні дарунки, а останнім його дарунком був автобус, котрий містить 42 дітей і за який заплатив Клюб $6,000. Цей Клюб має свій власний дім при Вилсон вулиці та Гудсон евені, напроти церкви і школи. Минулого року перебудовано його салю коштом $16,000, а тепер перебудовується другу половину на цілком модерний спосіб, з купальнею, модерною кухнею, рестораном і т.п. Буде велика саля на товариські сходини, буде коштувати коло $80,000. Бібліотека, гостинна і т.д. Це буде модерна саля на концерти, вистави, бенкети і балі.

При цій нагоді згадаю ще за наш Допомоговий Комітет, що ревно працює і несе поміч нашим рідним на скитальщині.

Праця у нас, як бачимо, іде, але треба поспішати, щоби докінчити наші пляни, бо час летить, молодь наша підростає і треба завчасу подбати, щоб її придержати при нашій церкві й наших організаціях.

Д. Рибак.

ТОМАСТОН, КОНН.

Білорусини в допомогу нашому Допомоговому Комітетові.

Дня 9. жовтня п. Бистрий справляв весілля свому синові. Спросив знакомих білорусинів і українців. Мовляв, щоб по сусідськи забавитись. При цій нагоді не забули і про добре діло. Самий батько молодого звернувся до присутних українців, щоб перевели збірку на допомогу нашим скитальцям. Збіркою занялись п. Т. Михнів, предсідник від. 421 У. Н. С., і п-ні Ю. Береза, знана в цілій околиці зі своєї щирої праці для української справи.

Жертви зложили по $1: Ю. Береза, Т. Михнів, Я. Бистрий, Сорочинський, М. Шупінка, Я. Шеремета, Я. Кривей, П. Веньгер, Т. Сердюк, О. Лесько, М. Малібора, П. Перчук, М. Шеремета, І. Наконечний, С. Р. Михнів. Дрібними $1.50. Разом $16.50. Гроші переслано до Зл. У. А. Д. Комітету. Отже наші браття білорусини вказують нам, на що треба памятати теж і при забаві! Це для нас добра наука.

А. М.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бетлеґем, Па. — До проголошених жертводавців на політичних вязнів додати: К. Ганусин $5.

СПРОСТОВАННЯ.

Пресове Бюро ЗЧОУН (Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів) проголосило (як це подає „Українська Трибуна" з 16. вересня б. р.), що Ярослав Стецько і Мирослав Прокіп не є членами Національної Ради, як це було подано помилково в ч. 180 „Свободи".

З РЕСПУБЛИКАНСЬКОЇ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Віче.

В неділю, 24. жовтня, година перша пополудні, зачнеться велике передвиборче віче в справі поперття кандидатів Республиканської партії в Українській Галі, 847 Н. Френклин Стріт.

Віче скликане сімома Українсько-Американськими Ситизенськими Клюбами, що є за республиканською лістою Дюї-Ворен.

Віче буде получене з концертовою програмою та виступом орхестри. Предсідником буде майор Михайло Дармограй, голова об'єднаних Ситизенських Клюбів. Будуть промовляти визначні республиканські бесідники, як Вилйєм Б. Мід, голова Республиканського Комітету міста Филаделфії, та інші.

По Радіо.

В суботу, 23. жовтня, година 5.40 пополудні, промовлятиме по радіо зі стації WTEL в Филаделфії Михайло Ількiв, командант ветеранського Посту ч. 1., імені Антона Білого, на тему виборів і потреби вибору республиканських кандидатів.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальців прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУА ДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,511 Цуцик Катерини з с. Багновата (Турка) від Цуцик Софії д. Миколи.

16,512 Стефаник Катерини д. Івана з с. Вільхівці (Лісько) від Стефаник Василя.

16,513 Квик Павлини з с. Дорожева (Самбір) від сина Квик Зенона.

16,514 Волощук Степана з с. Товмачик (Коломия) та одпосельчан від Волощук Михайла.

16,515 Козар Анни з с. Мединичі (Дрогобич) від Шуляк Михайла.

16,516 Бусак Михайла і Миколи з с. Поляни (Добромиль) від Коваль-Заброварна Анни д. Стефана.

16,517 Сікелик Еви і Степана з с. Полонинів (Сянік) від Хир Василя с. Дмитра.

16,518 Харевич Софії доч. Томка з с. Кривотули і Марківі від Харевич Параскевії д. Томка і Варвари.

16,519 Дзобак Марії з с. Оріхвчик (Підкамінь) від Дзісь Анни з с. Батьків (Броди).

16,520 Українка по фаху лікарка, 27 років життя. Хтоби з Українців бажав помочи меній виїхати та одружитися. д-р Гриненко Олена.

16,521 Корчало Варвари д. Антона, Закревська Марії і Параньки. Білецька Катерини, Мазуркевич Катерини всі з с. Бліх (Зборів) від Петрик Анни.

16,522 Посоленик або Гирович Параски від Пирович Зофії д. Марії і Йосафата Беніовчака з с. Бохнє (Турка).

16,523 Тітку з дому Долинська з м. Обертина (Городенка) від Дацюк Анни з дому Юрчак.

16,524 Гибіль Василя і Миколи з с. Білич (Старий Самбір) від брата Гибіль Григорія.

16,525 Коцан Степана з с. Бенева (Підгайці), Процик Данила з с. Богатківці, Стебницький Станислава з с. Струсів від Барановська Гелени.

16,526 Драйчук Теодора батька і синів хрестного батька з с. Марюполя (Галич) від Драйчук Івана.

16,527 Тугвес Ліди, Доната Анни, Брік Теклі, Кулик Олени з с. Більче (Дрогобич) від Петраш Теклі.

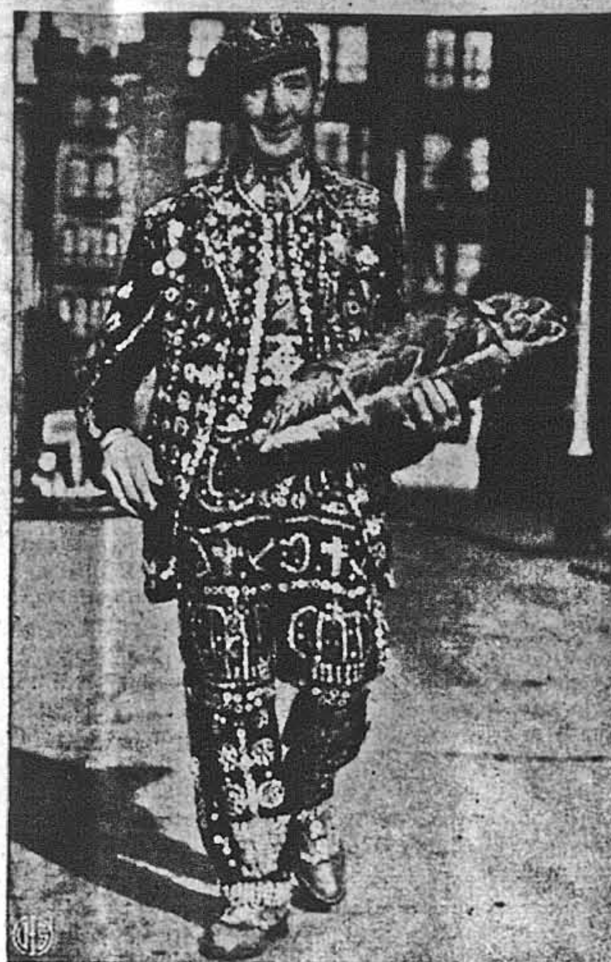
16,528 Грисьо Івана з с. Гнатковичі (Перемишль) від Грисьо Дмитра.

16,529 Гаврищко Адама з с. Оріхівці (Перемишль) від Грисьо Дмитра.

16,530 Медведюх Марії з с. Конів (Добромиль) від Медведюх Дори д. Івана і Юстини.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

УВЕСЬ У „ПЕРЛАХ"!—Цей костюм, удекорований перловими гузиками, є виготовлений згідно з традиційними приписами для тих, що по живих складають у церкві подяку Богові за дари землі. До подяки належить теж і бохонець хліба, що є на руках. Картина знята в південно-східній частині Лондону з нагоди Богослужби в церкві св. аМрії Магдалини.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У.Н.С.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членицям і членам, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 24-го жовтня, точно в год. 4. пополудні, в гали У. Н. Дому, 279 Кінґс Гайвей Вест. Є багато справ до полагоджения, тому приявність кожного члена і členниці є конечна. Просимо всіх прийти і заплатити свої місячні вкладки, а найважніша справа календаря У. Н. Союзу і доплата до належитости за „Свободу". — За уряд: Ю. Гоголь, предс.; М. Сендзік, кас.; Петро Дудко, секр., P. O. Box 43, Southport, Conn. Tel. Fairfield 9-2078.

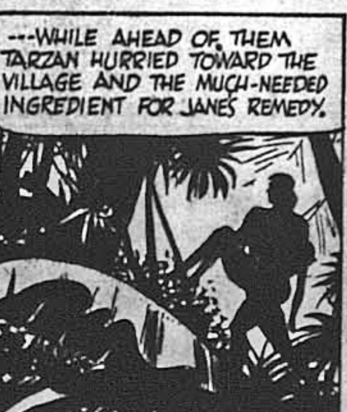
ТАРЗАН, ч. 1955. Тарзан в пошукуванні за маком.

Коли здивована банда окружила свого товариша, її провідник сказав: „Тут є щось загадочне...може Джов знав щось...ліпше побіжімо назад".

Поспішно звинула ватага табор...

...а тимчасом Тарзан пігнав туди перед ними, щоб дістати так важний лік для Джейн.

У сільській аптеці мішки з маком перевожено до брудного закамарка ззаду, де їх стеріг якийсь непевний осібняк.